

Er Moses Olsen kilden til alt?

En replik

af Philip Lauritzen, journalist ved Information

I sin artikel „Den danske presses behandling af Grønland“ (tidsskriftet „Grønland“ nr. 6 1975) konstaterer cand. scient. pol. Jakob Janussen: „En dansk journalist står fremmed over for det grønlandske folk, dets mentalitet, levevis, normer og sprog.“

Det er både præcist og korrekt, og det er vel kerneproblemet for enhver dansk grønlandsmedarbejder at være sig dette bevidst hele tiden.

Jakob Janussen fortsætter:

„Alt dette, nemlig at man står fremmed over for det grønlandske, kan give sig udslag i, at journalisten knytter sig tæt til og bliver stærkt afhængig af sine kontaktfolk. Det er et forhold, som jeg er tilbøjelig til at kalde for *kammerateri mellem journalisten og hendes/hans kontaktfolk*.“

Derefter nævner Janussen et par eksempler. Således forholdet mellem Berlingske Tidendes Jørgen Felbo og den daværende landsrådsformand Erling Høegh, og Janussen fortsætter: „Endvidere har vi kendt og kender det mellem Informations Philip Lauritzen og Moses Olsen. Det var sikkert det for-

hold, der bevirkede, at Information, der ellers er så glad for at citere, hvad andre blade mener, ikke citerede A/G og Sermitsiax for deres meninger om Moses Olsens sjuskede forsøg på at blive opstillet til folketinget ved sidste valg.“

Jakob Janussens artikel var oprindeligt et oplæg til en diskussion i Det grønlandske Selskab i vinteren 1975 om emnet: „Den danske presses behandling af Grønland.“ Et andet oplæg blev holdt af mig, og det blev trykt under titlen „Dansk grønlandsjournalistik er ikke kun for grønlændere“ i tidsskriftet „Grønland“ nr. 6 1975.

Under den efterfølgende diskussion argumenterede jeg imod netop denne påstand i Jakob Janussens indlæg. Alligevel har han gentaget den i sin artikel. Jeg vil derfor gentage det, jeg sagde, fordi jeg mener, der er tale om 1) en bevidst men fejlagtig mistænkeliggørelse af Information og 2) et snæversyn hos en samfundsforsker, der er specialuddannet udi politik.

Ad. 1. Det burde være sådan, at vi på Information havde overskud til at citere bl. a. Sermitsiax og A/G. Det har vi hid-

til desværre ikke haft. Vi citerede derfor heller ikke hverken A/G eller Sermitsiak ang. Moses Olsens manglende stillere i januar 1975. Derimod gjorde vi, hvad vi plejer at gøre: vi skrev en historie om det, så vore læsere kunne blive informeret om, at Moses Olsen ikke havde fået afleveret sine stillere i tide, som han burde. Der er derfor ikke tale om, at vi p. gr. a. „et forhold“ til Moses Olsen undlod at oplyse vore læsere om sagens rette sammenhæng. Det er direkte løgn at insinuere det. Hvis en forsker skal komme med grove påstande, så må han – ligesom en journalist – ofre blot lidt tid på at undersøge sagen. Havde Jakob Janussen gjort det, ville han – som jeg fortalte ham i Det grønlandske Selskab – på forsiden af Information den 4. januar 1975 ikke kunne undgå at se en tre-spaltet artikel, hvoraf det fremgik, at Moses Olsen havde ansvaret for, at ialt 40 stillernavne ikke var blevet afleveret til tiden. Desuden interviewedes Moses Olsen selv, kontorchef Budde Lund i grønlandsministeriet og indenrigsministeriets valgkonsulent. Endelig omtaltes stillerproblemerne for to andre kandidater: Ado Lynge og Erling Høegh.

Her er således ikke noget eksempel på „kammerateri“.

Ad. 2. Derfor kan det selvfølgelig godt være sandt, at et sådant kammerateri eksisterer. Mange vil sikkert give Jakob Janussen ret i påstanden.

På mødet i Det grønlandske Selskab – som i den omtalte artikel – forsøgte jeg at redegøre for Informations forhold til tendenserne i grønlandsk politik. Det er således rigtigt, at vi havde stor

sympati for Moses Olsens synspunkter, da han var i folketinget. Men det var ikke, fordi de kom fra Moses Olsen. Det var, fordi de repræsenterede en nytænkning, som næsten ikke kunne komme til orde i Danmark, og det har altid, i alle sammenhænge, været et princip på Information, at kan nye strømninger i samfundet ikke komme til orde andre steder, så skal de kunne det i Information.

Derfor har vi heller ikke, som Jakob Janussen mere end antyder, kun støttet Moses Olsen. Vi har i bred forstand givet det, der gerne kaldes „den nye politik“, spalteplads, samtidig med at vi fortsat har behandlet „den etablerede politik“.

Dette kan ikke have undgået Janussens opmærksomhed, hvis han blot nogenlunde regelmæssigt læser avisen. Alligevel personificerer han ethvert opgør med etableret grønlandsk politik med Moses Olsen. Hvis han mener, at synspunkter m. m. fra f. eks. Thue Christiansen, Lars Emil Johansen, Jonathan Motzfeldt og Odak Olsen til syvende og sidst er Moses Olsen i forklædning, ja så er der selvfølgelig noget om hans snak. Men så kan man også tale om en uhørt snæversynet analyse af grønlandsk politik fra hans side. For så identificerer han den politik, som flertallet af stemmerne ved sidste valg gik til, med én person.

Det er åbenlyst helt skævt. Ligesom det er helt skævt, når han påstår, at Moses Olsen selv i dag skulle være Informations primære „kilde“. Så primær at vi er „stærkt afhængig“ af hans informationer. Alene den kendsgerning, at

Moses Olsen for to år siden flyttede til Godthåb fra København, burde modbevise det.

Hermed ikke sagt, at Moses Olsen ikke har været primus morto i et vigtigt skred i grønlandsk politik. Det har han. Men det er en fornærmelse imod ham, når Janussen nærmest påstår, at han er kilden til alt, ligesom det er det imod den stribe af nye grønlandske politikere o. a., der i dag tegner udviklingen.

Det er, som Jakob Janussen skriver,

vanskeligt for danske journalister at skrive om grønlandske forhold. Der er mange faktorer og mange fejlmuligheder, der tit forhindrer en god dækning. Men ikke mindst derfor er der et enormt behov for en konkret og velunderbygget kritik fra grønlandsk side. Det er størsteparten af Jakob Janussens artikel, men et par steder er den under den standard, der er selv i dansk grønlandsjournalistik.

En »kommunikationsbrist« tvang Moses Olsen ud af folketingsvalget

Kom for sent med navnene på stillere

En »kommunikationsbrist« anfører tidl. folketingsmand Moses Olsen over for Information som grunden til, at hans kandidatur til folketingsvalget torsdag blev kasseret af landsrådsformanden i Grønland.

Da fristen for indleveringen af de 100 stillere, der i Grønland er nødvendige for at få et kandidatur til folketingsvalg accepteret, udløb torsdag kl. 12.00 lokal tid, var der ikke nok stillere for henholdsvis Moses Olsen, tidl. landsrådsformand Erling Hoegh og formanden for de grønlandske kommuners landsforening, Ado Lyng.

Ado Lynges muligheder for en dispensation er endnu uklare. Han manglede ni stillere, der skulle bekræftes telefonisk fra et uddelt. Her var der — så vidt oplyst — imid-

lertid »black out«, således at telegrafien ikke virkede. Derimod er det klart, at hverken Moses Olsen eller Erling Hoegh kan stille op til valget.

Ansvar

Moses Olsen kunne i aftes ikke helt forklare, hvad der egentlig var sket.

»Jeg har endnu ikke fået svar på et telegram til Holstenborg«, siger han.

Her skulle der, ifølge Moses Olsen, være indleveret de resterende stilleres navne.

Få minutter før fristen udløb blev der afleveret 60 navne i Godthåb. Da det senere blev klart, at de resterende 40 ikke var indleveret i Holstenborg, indsamlede Moses Olsen yderligere 44 navne i Godthåb.

»Men de blev kasseret, fordi vi kun efter fristens udløb«, siger Moses Olsen.

»Hvem havde ansvaret«

»Ansvaret er vel mit. Jeg burde nok i højere grad have undersøgt, om stilleristerne virkelig blev afleveret rettidigt«.

»De stod ikke selv for dem?«

»Nej«. Moses Olsen fortæller videre, at han i stedet for valgkampen nu vil hellige sig dannelsen af en politisk organisation langs den grønlandske vestkyst.

»Skal det være et parti?«

»Det skal være kimen til et parti«.

Tidsfrist

Var de landsrådsingen over Grønland, der har truffet afgørelsen om, at de for sent indleverede stiller navne ikke kan accepteres.

»Vi er blevet orienteret om sagen, men har ikke været indblandet i beslutningen«, siger kontorchef Budde Lund fra Ministeriet for Grønland, hvorunder den grønlandske valglov sorteres.

Forud for sin afgørelse var landsrådsingen imidlertid i telefonisk kontakt med inden-

rigeministeriets valgkonsulent, V. Brockmeyer. Landsrådsingen ville gerne vide, hvordan man ville vurdere sagen i ministeriet.

»Efter som Grønland ikke sorterer under Indenrigsministeriet«, siger V. Brockmeyer, »kunne jeg kun fortælle, hvordan et lignende tilfælde ville blive behandlet herhede«.

»Hvordan ville det det?«

»Det står i loven en tidsfrist, så den skal overholdes. Kommer man et minut for sent, kan det ikke accepteres«.

»Heller ikke hvis der er en god undskyldning?«

»Det påhviler kandidaterne at overholde fristerne«.

Mens man i Grønland skal have 100 stillere, skal man i Danmark kun have mellem 25 og 50.

To til hver

For Erling Hoeghs vedkommende, så har han — ifølge det oplyste — sandsynligvis ikke kunnet få samme tilstrækkeligt antal stillere.

Hvis Ado Lyng ikke får dispensation, betyder det, at der er fire folketingskandidater tilbage i Grønland. De er parvis organiserede i valgforbund, folketingsmedlem Lars Emil Johansen sammen med Den grønlandske Arbejdersammenslutnings næstformand, Oda K. Olsen, og tidl. grønlandsminister Knud Hertling sammen med folketingsmedlem Vokdal Rosing.

Den nye situation betyder, at det næsten er givet, at hvert valgforbund får et mandat.

Var de tre kandidatur ikke blevet kasseret, havde der været en mulighed for, at det ene valgforbund fik begge.

Det ville så faktisk have været forbundet mellem Moses Olsen, Lars Emil Johansen, Oda K. Olsen og Ado Lyng.

Begrundelsen er dels, at Moses Olsen ville trække en del stemmer til valgforbundet. Dels at Erling Hoegh, der ikke var i valgforbund med nogen, ville trække stemmer fra Hertling og Rosings forbund — if-

MOSES OLSEN — vil nu starte ny politisk organisation i Grønland

Information, 4. jan. 1976.